

Šiuolaikinė meninio ugdymo didaktika: gerosios praktikos pavyzdžiai

Metodinė priemonė parengta akredituotos mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos „Šiuolaikinė meninio ugdymo didaktika: klasės valdymas ir mokymosi metodai“ (AIKOS kodas: 213000869) dalyvių savarankiškų darbų pagrindu. Kalba neredaguota.

2 tema. Klasės valdymo meninio ugdymo dalykų pamokose strategijos

Mokytojas yra ugdymo proceso vadybininkas. Klasės, kaip ir bet kurios kitos srities vadyboje svarbiausi yra aiškūs tikslai bei uždaviniai, nuosekliai suplanuotos, į rezultatą orientuotos veiklos, vertinimo ir įsivertinimo būdai. Labai svarbi yra klasėje sukuriama atmosfera – ji turi būti grįsta abipuse pagarba, darbinga. Klasės valdymo iššūkius mokytojas lengviau įveiks gerai žinodamas klasės charakteristiką, išskirtinius mokinius, bus pasiruošęs ne tik pagrindinių, bet ir individualizavimui ar netikėtiems atvejams spręsti skirtų užduočių / veiklų, sudarys mokiniams galimybes rinkti užduotis / veiklas. Ypatingai svarbus aspektas klasės valdyme yra nuoseklumas, t.y. sistemingas susitarimų laikymasis. Išlygos taip pat galimos, tačiau jas reikia pateikti humoro forma ir panaudoti mokinių mokymosi motyvacijos stiprinimui. Taigi, pagrindiniai klasės valdymo aspektai yra šie:

- apgalvoti (grindžiami konkrečios klasės galimybės) ir aiškūs pamokos uždaviniai, padedantys nuosekliai siekti pagrindinio tikslo,
- gerai suplanuotos veiklos, numatytos alternatyvos netikėtiems ar išskirtiniams atvejams,
- aptarti ir aiškūs vertinimo / įsivertinimo būdai,
- humoras,
- susitarimų laikymasis,
- pagarbūs santykiai.

Šiame skyriuje pateikiame mokytojų išbandytas klasės valdymo strategijas.

Muzikos mokytojų išbandytos klasės valdymo strategijos

1. TINKAMAI ORGANIZUOTA PAMOKA

Dalia Baniulienė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Tinkamai organizuota pamoka – tai ypatingas dėmesys pamokos uždaviniams ir struktūrai, aptartoms taisyklėms pamokoje ir jų laikymuisi.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Kai mokiniai pamokos pradžioje tiksliai žino ką joje veiks ir už ką bus vertinami, nekyla jokių papildomų klausimų atliekant užduotis ar laiko netinkamai elgtis.

Sėkmės įsivertinimas. Supažindinus mokinius su pamokos uždaviniu ir struktūra buvo sukurtas darbingas mikroklimatas pamokoje, dėmesys sutelktas į mokiniams prasmingą veiklą. Nuoseklumas, organizuotumas pamokoje mokiniams patinka, jie jaučiasi saugiai, todėl pamoka dažniausiai sėkminga.

Ką koreguočiau. Tiksliau suplanuočiau laiką veikloms pamokoje, nes dažnai pritrūksta laiko refleksijai.

2. DĖMESIO VALDYMAS

Dalia Baniulienė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Dėmesio valdymas kitų grupių darbo pristatymus vertinant parengtuose vertinimo lapuose.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Pastebėjau, kad gimnazijos II klasės mokiniams pristatant grupinio darbo rezultatus, kitų grupių dėmesys dažnai nepakankamas, mokiniai nesiklauso vieni kitų, užsiima pašaliniais darbais. Siekdama, kad ši veikla taptų produktyvesnė, ėmiau taikyti pristatymų vertinimo lapus (1 lentelė). Pagal parengtą vertinimo lapą savo grupėje mokiniai aptaria ir vertina kitų grupių pristatymus.

1 lentelė. Pristatymų vertinimo lapas

Pristatymo tema	Kas pavyko?	Ką reikėtų patobulinti?	Argumentai	Balas

Sėkmės įsivertinimas. Mokiniai buvo dėmesingi stebėdami pristatymus, mokėsi fiksuoti pastebėjimus, vertinti pagrįstai ir objektyviai, priimti konstruktyvią kritiką. Mokiniais tai įdomi veikla, motyvuoja juos darbą atlikti geriau už kitus, pastebėti kitų mokinių klaidas, tobulintinas sritis, demonstruoti savo gebėjimus viešai.

Ką koreguočiau. Ateityje kontroliuosiu, kad grupės nuomonę išsakytų kiekvieną kartą vis kitas grupės mokinys, o ne pastovus lyderis.

3. PLANAVIMAS

Dalia Baniulienė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Integruotos tikybos ir muzikos pamokos planavimas gimnazijos III klasei.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Šiuo būdu siekiau, kad įdomi, netradicinė pamoka ir jos turinys padėtų mokiniams įvairiapusiai suvokti pamokos temą – Pravoslavų ortodoksų tikėjimas.

Sėkmės įsivertinimas. Mokiniam pamoka padarė didžiulį įspūdį. Jie vis klausdavo, o kada vėl bus toks pat „spektaklis“. Tinkamai suplanuota, teatralizuota pamoka, gyvai atliekamos muzikinės iliustracijos, rūbai ir kt. atributai, viktorina, mokiniams skirtų užduočių įvairovė labai sudomino mokinius. Ateityje šią temą norėčiau išplėtoti į keleto pamokų ciklą.

4. LAIŠKAS MOKINIUI

Antonina Kozlovskaja

Visagino Draugystės progimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Mokytojos laiškas mokiniui, keliančiam drausmės problemų.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Siekdama suaktyvinti nedrausmingo mokinio dėmesį ir skatinti jį dirbti pamokoje, išbandžiau strategiją, apie kurią sužinojau per seminarą. Parašiau mokiniui laišką: „Ši pamoka galėtų būti įdomesnė, jeigu mes visi dirbtume kartu. Tavęs mums labai trūksta, prisijunk ☺!“

Laišką gavęs mokinys labai pasimetė, tačiau visą likusį laiką dirbo ir įdėmiai stebėjo tai, kas vyko pamokoje. Atlikus grupinį darbą, pamokos pabaigoje mokinys priėjo ir pasakė, kad tikisi kitą pamoką ir vėl gauti naują laišką – individualus ir teigiamas mano dėmesys jam labai patiko.

Sėkmės įsivertinimas. Manau, strategija pasiteisino dėl to, kad mokinys buvo maloniai nustebintas. Norėdama sudrausminti vieną mokinį, nesutrukdžiau visos klasės darbo. Man labai patiko, kad šis būdas yra pozityvus, turi humoro. Nuolat jį taikant ir vis atrandant netikėtumo elementą, manau, galima pasiekti ilgalaikių pozityvių pokyčių nedrausmingų mokinių darbe.

5. MOBILIEJI TELEFONAI – NE PAMOKOJE

Loreta Kuksėnienė

Ignalinos gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. „Kova“ su išmaniaisiais telefonais 1–3 gimnazijos klasėse.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Šiuolaikiniai mokiniai nuolat įnikę į savo mobiliuosius įrenginius ir tai trukdo mokytis – mintys nuolat juose, svarbu įsitikinti, ar tikrai niekas neparašė...

Siekdama, kad mokiniai pamokoje pagrindinį dėmesį skirtų mokymuisi, sukūriau mobiliųjų telefonų nenaudojimo taisykles. Pamokos pradžioje primenu, kur turi būti telefonai (jie turi būti kuprinėse). Jei vienas mokinys neiškentęs juo pasinaudoja – aš paimu jį ir įdedu į tam skirtą krepšį. Jei pamatau dar vieną nekantruolį – visi klasės mokiniai telefonus sukrauna į krepšį. Prieš įdedant būtinai išjungiami garsai. Jei kieno telefonas trukdo ir krepšyje, šis telefonas keliauja pas administraciją. Pamokos pabaigoje telefonus tokia pačia tvarka kaip sukrovė išdalinu.

Sėkmės įvertinimas. Telefonų naudojimo kontroliavimo būdas suveikė, manau, todėl, kad visiems mokiniams galioja vienodos sąlygos ir visi laikėmės susitartų taisyklių. Jei pamokos pabaigoje esam viską padarę, lieka laiko maloniai veiklai, telefonus išdalinu anksčiau. Man ši strategija pasiteisino ir jos koreguoti neprireikė.

6. TIKSLUS LAIKO VALDYMAS PAMOKOJE

Loreta Kuksėnienė
Ignalinos gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Labai tikslus laiko limitu muzikinėms veikloms nustatymas.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Kartais dėl mokinių ar mano „silpnųjų“ vienai ar kitai veiklai, pamokoje lieka nepalietos kitos. Todėl ėmiau labai tiksliai planuoti veikloms skirtą laiką ir, svarbiausia, nutraukti veiklas pasibaigus skirtam laikui. Svarbu mokinius informuoti, kaip kokios veiklos laiko skirsime.

Sėkmės įvertinimas. Pamokos pradžioje su mokiniais sutariame, kiek laiko skirsime vienai ar kitai veiklai bei tarpame vieni kitų „kontrolieriais“. Jei laiko valdymas sutrinka dėl mano kaltės – mokiniai turi teisę pasirinkti jiems malonesnę ar įdomesnę veiklą (būtinai muzikinę dalykinę), jei dėl mokinių kaltės – jie būna priversti atlikti papildomą darbą įvertinimui.

Pastebėjau, kad ėmus griežčiau kontroliuoti pamokos laiką, veiklos tapo produktyvesnės, mažiau laiko sugaištama atsikalbinėjimas. Svarbu – neatsipalaiduoti ir visada laikytis taisyklių.

7. HUMORAS

Loreta Kuksėnienė
Ignalinos gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Fiziniai pratimai – atsispaudimai vėluojantiems gimnazijos II klasės vaikinams. Klasė labai stipri, aktyvi, todėl pati paklausiau ką mokiniai už pavėlavimą turėtų padaryti (tiek man, tiek klasės draugams toks vėlavimas jau buvo pabodęs). Buvo pasiūlyta – atsispaudimai vaikinams.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Norėjau išspręsti vėlavimo į pamokas problemą. Kai kurie mokiniai vėluoja į pamoką, nes bėga į valgyklą valgyti. Pertrauka pavalgymui per trumpa.

Sėkmės įsivertinimas. Pirmą kartą keli vaikinai mielai priėmė šį iššūkį. Puikiai atliko atsispaudimus. Klasei buvo linksma, kartu skaičiavo atsispaudimų skaičių. Kelių fiziškai stiprių ir pastoviai vėluojančių vaikinių tai neišgąsdino. Kai kitą pamoką pavėlavo vienas iš jų, kitas mielai prisijungė daryti atsispaudimus.

Šis būdas šiek tiek sudrausmino tuos, kurie negalėjo fiziškai konkuruoti su stiprias klases draugais. Tačiau iš esmės jis nesuveikė, manau, todėl, kad „stipruoliams“ tai tapo palankia proga pasirodyti. Šie mokiniai visur ir visada troško būti dėmesio centre, nesvarbu kurioje veikloje. Ateityje ieškosiu veikos, kuri mokiniams keltų iššūkį, nebūtų lengvai atliekama. Labiau siečiau su dalyko turiniu. Ir dar labiau išryškinčiau humoro aspektą.

8. STAIGMENA

Loreta Kuksėnienė
Ignalinos gimnazija

Taikyta klases valdymo strategija. Išbandyta daugybė metodų bandant suvaldyti labai motyvuotą II gimnazijos klasę.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Ši klasė ypatinga tuo, kad joje daug muzikos mokyklas baigusiu mokinių, jie lengvai atlieka visas muzikos užduotis ir jaučiasi visažiniais. Prie susiklosčiusios probleminės situacijos prisidėjo ir tai, kad pirmoje gimnazijos klasėje aš juos palepindavau dažniais pagyrimais. Antrais mokymo metais klasė nusprendė, kad jie moka ir žino daugiau už mokytoją, trečioje klasėje muzikos rinktis neplanuoja, tad jiems nėra ką pamokoje veikti, nuobodu ir jie nieko nebenori daryti.

Sėkmės įsivertinimas. Pastebėjau, kad vienintelis būdas suvaldyti ir „motyvuoti“ šiuos mokinius darbui – vertinimas. Daugumas gaudavo savarankiškus darbus, už kuriuos buvo griežtai vertinami, žinoma su paaiškinimais ir komentarais „kodėl“. Tenka pripažinti, kad yra mokinių, kuriems labai svarbus geras pažymys, jie pasistengė. Kiti – išsižeidė gavę prastus įvertinimus.

Situacija buvo žinoma ir klases auklėtojais, ir socialinei pedagogai, su mokiniiais buvo kalbama, teko susitikti su kai kuriais tėvais. Labai gaila, kad kviečiami tėvai į pamokas taip ir neatvyko, nes „neturėjo laiko“, o kai kurie iš jų mane pavadino dalyko fanatike.

Supratau, kad kylančias problemas reikia spręsti iš karto. Būtina kviesti pagalbą, nelikti vienam, nors ne visada išgirstamas pagalbos šauksmas. Svarbu neparodyti vaikams, kad juos vertini labiau nei kitas klases. Ir koks draugiškas santykis su mokiniiais bebūtų, vis tik reikia išlaikyti savo – mokytojo – statusą.

Šioje probleminėje klasėje labiausiai pasiteisino staigmenos strategija. Ypač mokymas patiko:

1. Klausimas dešimtukai.
2. Dešimtukas greičiausiai suradusiam reikiamą medžiagą.
3. Tiesiog priėjus prie netinkamai besielgiančio, jam nieko nesakant, bet stovint šalia ir toliau dėstant.
4. Pasidžiaugti muzikavimu kartu pagiriant, kad šį kartą jūs buvote tikras profesionalus orkestras ir sau paploti.

Labiausiai nepatinkančios staigmenos pamokos metu:

1. Visiems atsiversti nurodytą pratybų vietą, ir „nesuradusiam“ (t. y., tinginčiam ieškoti) minusuojamas balas iš kaupiamojo ar panašiai.
2. Išreikalauti teisingo atlikimo grojant, o ne rašyti žemą balą.

9. AIŠKIOS IR ĮVARDYTOS PAMOKOS VEIKLOS

Agneta Sarafinaitė

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Pamokos pradžioje aiškiai pristatau mokiniams ką mes šiandien darysime: kokius puslapius knygoje versime, ką tiksliai užsirašysime, kokio kūrinio klausysimės, kiek žiūrėsime vaizdo medžiagos, kada bus „pedagoginė“ pertraukėlė pan.

Strategijos pasirinkimo tikslas. Supratau, kad pamokos planas aiškus turi būti ne tik man. Kai mokiniai žino darbų eiliškumą jiems lengviau dirbti. Kaip sakoma, kelias namo (kai žinai kur eini) visada trumpesnis, nei į priekį.

Sėkmės įsivertinimas. Strategijos taikymas labai pasiteisino – mokiniams nebeliko progos klausinėti, ką veiksime, ilgai ieškoti priemonių ar pan. Pamoka tapo produktyvesnė.

10. SUŽINOTI SKATINANTI KLASĖS APLINKA

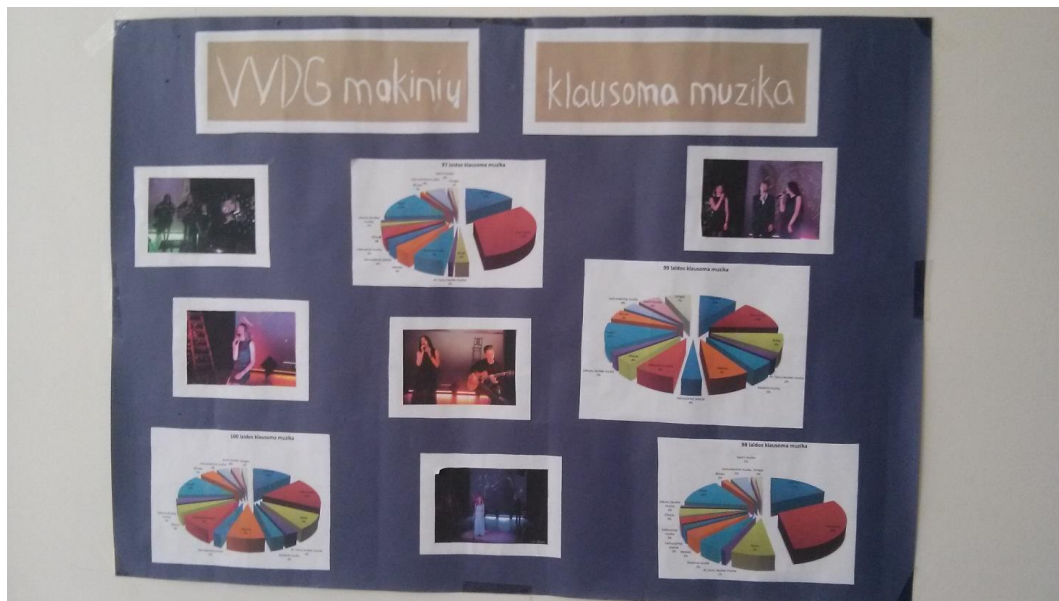
Agneta Sarafinaitė

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Mokymosi aplinka yra labai svarbi siekiant kokybiško mokymosi. Ji turi būti motyvuojanti mokinius mokytis, patogi, saugi ir informatyvi. Todėl stengiuosi ir pati, ir kartu su mokiniais savo muzikos kabineto aplinką turtinti.

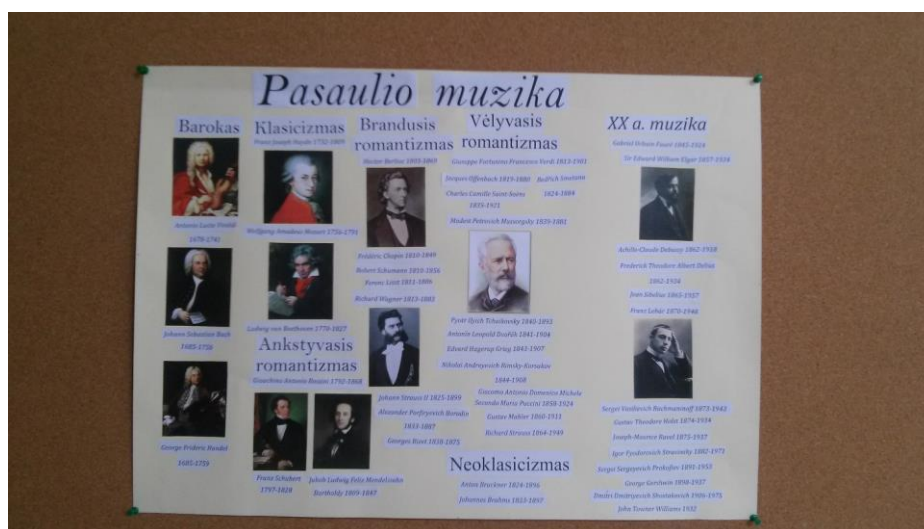
Strategijos pasirinkimo tikslas. Kabineto aplinka buvo gana skurdi, o lėšų, kaip visada, labai trūksta. Todėl ją turtiname patys. 1 paveiksle matome mokinių atlikto tyrimo apie Vilniaus Vytauto

Didžiojo gimnazijos mokinių klausomą muziką. Per eilę metų surinktos tokio tyrimo ataskaitos bus jau naujo tyrimo – muzikinio skonio tendencijoms nustatyti – medžiaga.

1 pav. Mokinių tyrimo ataskaita

I ir II gimnazijos klasėse daugiau dėmesio skiriame Vakarų muzikos stilistinių epochų nagrinėjimui. Mokiniai skatinami parengti laikos juostą (2 pav.). Laiko juostos rengimas padeda jiems susisteminti ir labai apibendrintai pateikti turimas žinias.

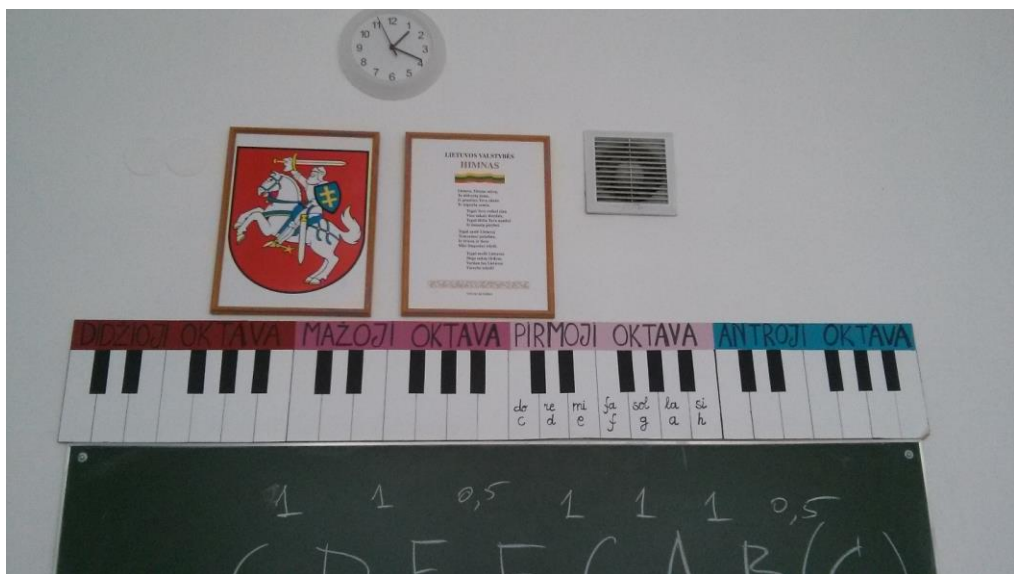
2 pav. Vakarų muzikos stilistinių epochų laiko juosta

Parengėme plakatus instrumentams pristatyti (3 pav.). Šis plakatai padeda įsiminti instrumentų grupes, jų sukūrimo laikotarpį.

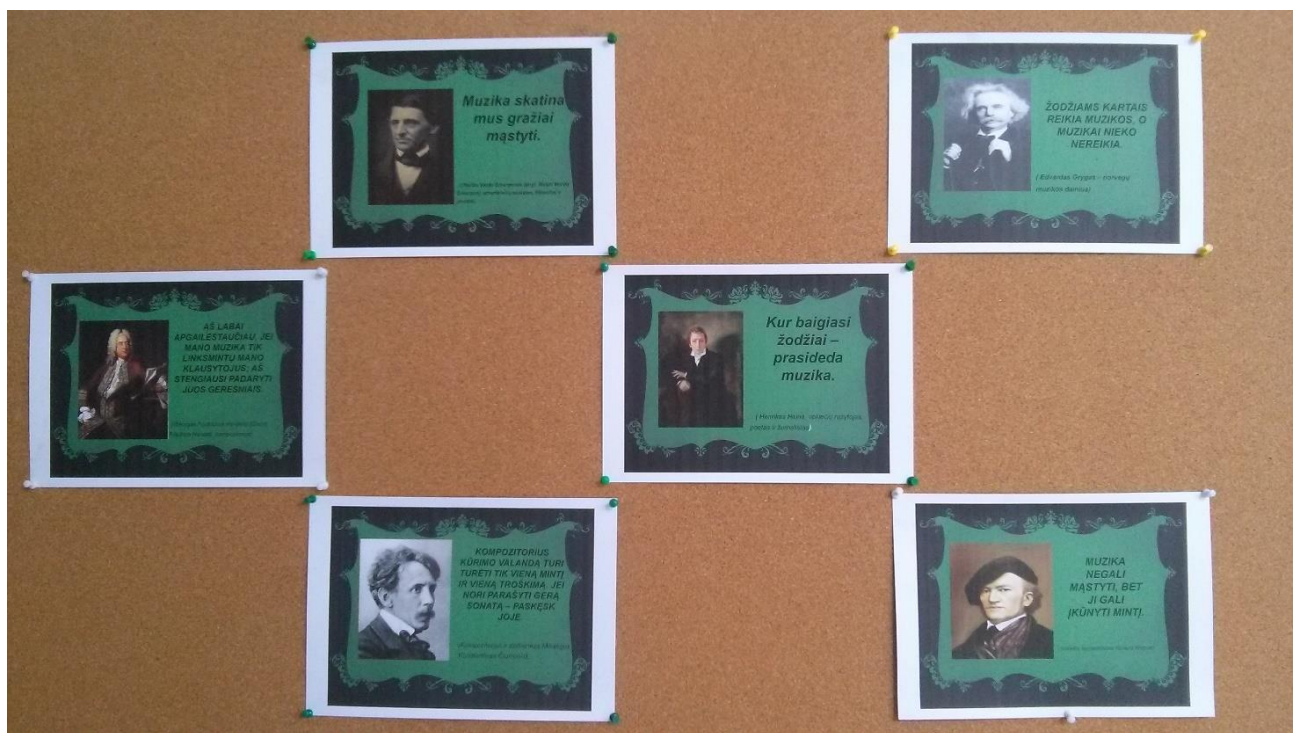
3 pav. Trumpai apie muzikos instrumentus

Tikriausiai kiekvieno muzikos kabineto elementai – klaviatūra su įvardytomis oktavomis, natų skiemeniniais ir raidiniais pavadinimais, Lietuvos valstybės herbas ir himno tekstas (4 pav.). Mūsų lenta paprasta, dar neatpratome joje rašyti kreida.

4 pav. Būdingi muzikos kabineto elementai

Norėdama savo mokinius įkvėpti, muzikos kabineto stende eksponuoju žymių žmonių mintis apie muziką (5 pav.). Kartais pamokoje nedrausmingo mokinio paprašau nueiti prie šio stendo, išsirinkti labiausiai patinkančią sentenciją, argumentuoti, kuo ji svarbi.

5 pav. Sentencijos apie muziką

Sėkmės įšivertinimas. Mokiniam patinka patiems prisidėti prie klasės aplinkos kūrimo, jie jaučiasi reikalingi. Vizualią informaciją, esančią klasės aplinkoje, visada galiu panaudoti papildomiems klausimams ar užduotims – tai prisideda prie geresnio klasės valdymo. Vizualiai pateikta informacija padeda mokiniams geriau ją įsiminti. Ir toliau kartu su savo mokiniais turtinsime muzikos kabineto aplinką.

11. PEDAGOGINĖ PERTRAUKĖLĖ – MOBILAUS TELEFONO KONTROLĖ

Agneta Sarafinaitė

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Pedagoginė pertraukėlė, trunkanti 3-5 min., per kurią būtina pasinaudoti mobiliuoju telefonu. Pamokos viduryje, mokiniams primygtinai siūloma pasižiūrėti į telefoną: gal gauta trumpoji žinutė, gal reikia skubiai atrašyti ir pan.

Strategijos taikymo tikslas. Žinome, kad I gimnazijos klasė – sudėtingas laikas. Mokiniai pratinasi prie naujos mokyklos, naujos tvarkos. Todėl drausmės, o kartu ir klasės valdymo problemų iškyla nemažai. Ypač sudėtinga suvaldyti mobiliųjų telefonų naudojimą pamokoje – mokiniai skaito žinutes, susirašinėja arba tiesiog impulsyviai jį išsitraukia ir pasižiūri kiek valandų, nors laikrodis kabo ant sienos virš lentos.

Sėkmės įšivertinimas. Mokiniai liko nustebę. Jie negalėjo patikėti, kad turi tokią galimybę, o kas keisčiausia – kai kurie nedrįso paimti telefono į rankas. Sutarėm, kad tai bus tik vieną kartą per

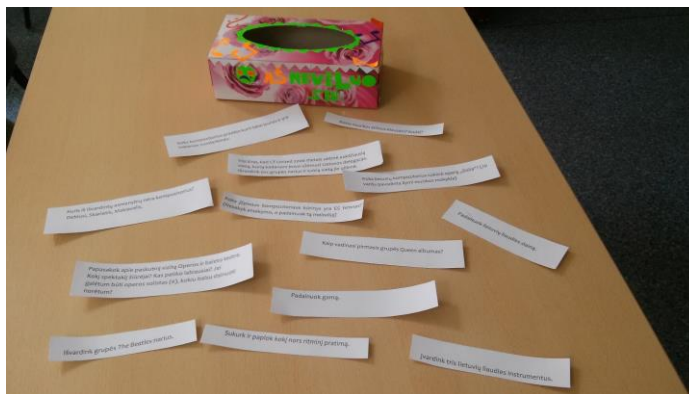
pamoką, tik 3-5 min., o jei kas pasiims telefoną anksčiau, tai visa klasė praras galimybę mėgautis „pedagogine“ pertraukėle. Pedagoginės pertraukėlės metu, neleisčiau naudotis telefonu į pamoką pavėlavusiems ir tiems, kurie anksčiau pasižiūrėjo į telefoną nei buvo leista.

12. KLAUSIMŲ DĖŽUTĖ

Agneta Sarafinaitė

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Vėluojantiems, neįsitraukiantiems į veiklą pamokoje parengiau Klausimų dėžutę (6 pav.). Iš jos nedrausmingas mokinys traukia klausimą ar užduotį. Kaupiamojo balo sistemoje tai atspindi minusu ar papildomu tašku. Pirmiausia dėžutę klausimais ir užduotimis užpildžiau pati, vėliau į jų kūrimą buvo įtraukti ir mokiniai. Klausimai ir užduotys turi būti pritaikyti konkrečiai klasei, parengti iš tos medžiagos, kurios mokiniai jau mokėsi ir turėtų žinoti.

6 pav. Klausimų dėžutė

Strategijos taikymo tikslas. Spręsti 9 klasės valdymo problemas, sudrausminti konkrečių mokinių netrukdamas visos klasės darbu.

Sėkmės įvertinimas. Mokiniai dažniausiai stengiasi nevėluoti ir netrukdyti pamokos. Bet ne visada pavyksta. Jiems visai patinka atlikti Klausimų dėžutės užduotis, nes taip gali uždirbti papildomų taškų. Gerai veikia mokinių įtraukimas į Klausimų dėžutės pildymą.

13. LAIKO LIMITAS

Jurgita Voskanienė

Maišiagalos Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Kiekvienam veiklos etapui pamokoje skiriamas apibrėžtas laiko limitas. Mokėmės greitai, ramiai ir tiksliai pereiti nuo vienos veiklos prie kitos. Skaičiuoju pasiruošimo užduočiai laiką, užduoties atlikimo laiką, susitvarkymo laiką ir pan. Laiku nespėjus atlikti veiklos ji keičiama kita, vaikams ne tokia malonia.

Strategijos taikymo tikslas. Pirmokams sunkiai sekasi remiai ir greitai persiorientuoti veiklose. Jie visada mato ką daro ar nedaro kiti, tačiau savęs nepastebi. Mėgsta vienas kitą paskusti. Kol vienas ar keli skundžiasi, kiti atlieka darbus. Tada kalbėjusieji reikalauja, kad dirbusieji palauktų jų, nes nespėja ir taip toliau. Dėl to labai daug laiko praleidžiama veltui, klasė sunkiai nurimsta, sunkiai įsitraukia į veiklą. Todėl buvo paskelbta nauja taisyklė pamokoje – laiko limitas.

Sėkmės įsivertinimas. Ritminius instrumentus (kurie sudėti dėžėje) dalindavau apeidama klasę ratu. Kiekvienas pasiimdavo iš krepšio patinkantį instrumentą (be galimybės pakeisti). Kai dalindavau pati skaičiuodavau iki 30 ir apeidavau klasę, visi pasiimdavo instrumentą ir pagal sutartinį ženklą pradėdavome ritmuoti. Laiku nespėjus išsiimti instrumento, visi turėjo grąžinti juos ir pereidavome prie kitokios veiklos.

Kelis kartus mokiniai buvo labai įsiaudrinę ir dauguma nespėjo pasiimti instrumentų, todėl pakartojau mūsų susitarimą ir vaikai sudėjo viską į krepšį. Atsivertėme pratybas (ir aš savas) ir penklinėje rašėme visą eilutę *mi* natų. Vaikai dėl to labai pyko pikti, ilgai svaidėsi žodžiais ieškodami kaltų, tačiau žinojo, kad susitarimo nesilaikė jie.

Mokslo metų pabaigoje jau buvo stebimas geras rezultatas. Viskas vykdavo sklandžiai ir be triukšmo. Pailginome laiką iki 1 minutės, kad instrumentą paimtų neskubant, apgalvotai ir per skubėjimą nenumestų jo ant žemės. Vaikai suprato, kaip svarbu ir gera pamokoje užsiimti mėgstama veikla. Klasės lyderiai ramindavo ir tildydavo kitus, kadangi jei nespės gražiai pasidalinti instrumentų, jie vėl rašys natas. Ką koreguočiau? Nuo pirmos dienos reikėjo duoti daugiau laiko pasirenkant ritminį instrumentą.

14. ŽAIDIMAS „STOP AND GO“

Jurgita Voskaniene

Maišiagalos Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. „*Stop and go*“ žaidimas, skirtas sukaupti ir išlaikyti mokinių dėmesį. **Pavyzdžiui, mokiniams** atsivertus pratybų sąsiuvinius sakau „*Stop*“ ir mokiniai (kartu ir aš) turi sustingti. Ištariu „*Go*“ ir mokiniai pradeda rašyti, o aš vaikštau tarp jų. Prieš dainavimą atsistojam, vėl ištariu „*Stop*“, vaikai sustingsta. Ištarus „*Go*“ pradėdame dainuoti ar groti, ar šokame ratelį ir pan.

Strategijos taikymo tikslas. Antrokai labai jūdriūs, kartais sunkiai nusėdintys vietoje. Todėl jų veikla dažnai kaitaliojama: nuo teksto skaitymo prie muzikos klausymosi su judesiu, nuo grojimo dūdele prie žaidimų ar ratelių ir pan.

Sėkmės įsivertinimas. Žaidimas „*Stop and go*“ puikiai suveikė. Kelias pamokas stop pasakydavau kai jie dirbdavo pratybų sąsiuvinuose, viduryje užduoties ar pabaigoje (atsakant į klausimus, ar piešiant, aišku užduotį baigdavo atlikti kitą pamoką). „*Stop*“ tęsdavosi iki 1 minutės,

nes siekiau, kad klasė nurimtų ir nebegalvotų apie buvusią užduotį. Per tą laiką įvardydavau kitą veiklą ir ištarus „Go“ ją pradėdavome. Vėliau veikla pagal žodį „Go“ tęsdavosi kiek ilgiau, kol kruopščiai atlikdavome pratybose jau kelias užduotis, iš kurių viena – būtinai ritminis ar kelių natų melodinis diktantas.

Vaikams patiko šis žaidimas, kadangi pamokoje eksperimentuodami galėjome vykdyti nuo 1 iki 5 veiklų. Labiausiai pasiteisino 3-4 veiklos (aišku kiekvieno mokinio pasiektas rezultatas individualus). Taip pat visiems patiko tai, kad kiekvieną pamoką buvo vis kitas žaidimo vadovas, kuris stebėdavo veiklą, pažangą, kiekvieno vaiko indėlį į veiklą ir fiksuodavo pasiekimus. Ką koreguočiau? Šį metodą reikia pradėti nuo mokslo metų pradžios, kai vaikai tik pradeda jungtis į bendrą veiklą.

15. KREPŠELIS „APIBŪDINK INSTRUMENTĄ“

Jurgita Voskanienė

Maišiagalos Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Krepšelis su kortelėmis, ant kurių surašyti instrumentų pavadinimai.

Strategijos taikymo tikslas. Kortelės skirtos 5-6 klasių mokiniams, atsisakantiems atlikti muzikines veiklas, arba kai kurių mokinių netinkamo elgesio korekcijai. Kortelių tikslas – suteikti galimybę nedrausmingiems mokiniams pamokoje „užsidirbti“ taškų ar teigiamą balą. Kiekvieną instrumentą reikėjo apibūdinti atsakant į klausimus: Kokiai muzikos instrumentų jis šeimai priklauso? Iš kokios medžiagos gaminami? Kaip juo grojama? Kokia sudėtimi / su kuo dar kartu juo galima groti? Tik už visus teisingus atsakymus mokinys gaudavo pliusą. Už klaidingus atsakymus buvo įrašomas minusas. Siekiau, kad pamokose nebūtų nieko neveikiančių mokinių.

Sėkmės įsivertinimas. Kortelę su užrašytu muzikos instrumento pavadinimu mokinys ištraukdavo iš krepšelio (kortelės būdavo parinktos pagal išmoktas temas, klausytą muziką ir pan.). Jeigu kortelė buvo traukiama dėl drausmės problemų, mokinio atsakymas turėjo nuskambėti vietoje, iškart.

Pamokoje piktybiškai nieko neveikiantis mokinys, išsitraukęs kortelę su instrumento pavadinimu, turėjo sėsti vienas prie tam skirto stalo pusei pamokos. Galėdamas naudotis įvairiais informacijos šaltiniais (enciklopedija, internetas, vadovėlis, kita literatūra ir pan.) turėjo raštu atsakyti į tuos pačius klausimus, nuroydamas panaudotos informacijos šaltinį, citatų puslapius (daugeliu atveju raštas būdavo neįskaitomas, prasėdėdavo prie knygos veltui, o lapelis sulamdomas ar net suplėšomas).

Daugeliui kitų mokinių tai buvo paskata nesielgti bet kaip, netrukdyti klasės draugams dirbti. Mokiniai „užsižaidė“ su kortelėmis pastebėjo, kad praleidžia ir praklauso didesnę dalį pamokos

informacijos ir veiklos. Kitą pamoką spraga išryškėja ir vėl gi nukenčia įsivertinimas ir įvertinimas. Klasės draugai pasidaro negailestingi, prisimena kas ir kaip jiems ir patys sau trukdė, todėl ir komandinę veiklą vertina santūriau.

Ką koreguočiau? Parengsiu kortelių įvairiomis temomis (sociokultūriniai klausimai, paveikslėliai ir pan.). Atsakant į klausimus raštu lapas turi būti mokytojo registruotas, t.y. turi būti nuoroda už ką duodamas šis darbas ir kitos smulkmenos. Taip pat labai svarbu užduočiai atlikti skirto laiko limito laikymasis.

16. ĮVAIRŪS KLASĖS VALDYMO BŪDAI

Rūta Vekerotienė

Molėtų gimnazija

Taikyta klasės valdymo strategija. Ši 10 klasė yra didelė, joje mokosi 28 mokiniai. Klasė be galo chaotiška, joje susidariusi 6 vaikinų grupė, kurie neturi motyvacijos mokytis, kelia chaosą per visas pamokas, elgiasi nepagarbiai, o kartais ir agresyviai. Kiti klasės nariai dažniausiai neturi galimybės pasireikšti, nes nenori konfliktuoti su „lyderiais“. Šioje klasėje taikiau *nuoširdaus pokalbio* bei *pamokos taisyklių sudarymo ir laikymosi* strategijų. Toliau pamokose taikiau *nuoseklumo, rutinos ir organizuotumo* strategijas.

Strategijos taikymo tikslas. Su šia klase išbandžiau daugybę klasės valdymo būdų. Kai jau situacija buvo labai įtempta, nusprendžiau atvirai ir nuoširdžiai pasikalbėti apie normalius žmonių santykius. Paklausti kodėl jie taip elgiasi, kaip tuo metu jaučiasi likusi klasės dalis. Pokalbio metu pabrėžiau, kad mokytojas irgi yra žmogus kaip ir jie, jis turi jausmus, mokytojas nėra mokinių priešas, o gali būti draugas ir pagalbininkas. Trumpam laikui šis pokalbis buvo efektyvus ir išnaudojus tą laiką, sutarėme taisykles, kurių privalu laikytis muzikos pamokoje. Vėliau pamokas stengiausi planuoti taip, kad jose vyrautų nuoseklumas, rutina ir *mažai improvizuotos veiklos*.

Sėkmės įsivertinimas. Dalis pamokų buvo gan sėkmingos. Už deramą elgesį ir taisyklių laikymąsi, pamokos pabaigoje skirdavome laiko mokinių mėgstamų muzikinių klipų peržiūrai. Bet buvo ir tokių pamokų, kai už taisyklių nesilaikymą ir trukdymą kitiems, visa vaikinų grupė eidavo į socialinės pedagogės kabinetą ir atlikdavo duotas užduotis ten. Po pamokos ateidavo parodyti rezultatų. Tuo metu su likusia klasės dalimi galėdavome puikiai dirbti.

Strategijų įvairovė suveikė, nes nenuleidau rankų ir nepasidaviau. Visą laiką bandžiau rasti kontaktą su mokiniais ir valdyti situaciją. Taip pat glaudžiai bendradarbiau su klasės auklėtoja, kuri visą informaciją operatyviai perduodavo tėvams.